

LO GERONÉS

SETMANARI DE AVISOS Y NOTICIAS

PORTA-VEU DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1 pesseta trimestre
Fora	1'25 id. id.
Stranger	1'50 id. id.
Un número 10 cèntims	

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

CORT-REAL 7-1.º

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que s' remetin a la Redacció, se 'n donará compte en lo Setmanari

Any 4.º

Diumenge 19 de Septiembre de 1897

Núm. 179

SECCIÓ GENERAL

ESTAS LITERARIAS A OLOT

Entre 'ls alterosos y enesprats cims del Puigse-
ll, Puigcubell, las serras del Corp y de Batet y no
lluny dels Pirineus, hi ha un reconet de terra
lana gemat y hermós, pintoresch y plascívol com
altre; lo Fluviá y porta sas enjogassadas ayguas y
explendent vegetació li dona una gama de colors
és encisadora y variada servint com d' encuadra-
t a la virginal blancura del fajol. Com festejada
tota aquesta esplendorosa naturalesa s' hi troba
la vila d' Olot recolzada en los turons del Mont-
pa y Mont-Olivet y besada per lo Fluviá.

Los olotins, com á bons fills d' aquesta catalana
a senten las frisansas de nostre renaixement y can-
ny com á senyal de germanor, de comunitat de
iments e ideals, portan lo seu esforç, la seva pe-
a á lo que será un día paláu grandió de nostra re-
peració, dedicant una festa á las lletras catalanas
aconhortarse y encoratjarse al ensemps sentit com
poetas endressan sas corrandas á la Patria, á la Fé
Amor. Aquest any han volgut quelcom més y han
at també á tan assenyalada festa á nostres mús-
s pera que recordant los ayres populars de nostra
a ben aymada, Música y Poesia acoblantse forme-
un armoniós concert.

Aquesta festa ha revestit lo carácter d' una her-
a solemnitat. S' ha celebrat en lo teatre del Firal,
ici de nova construcció, d' espayosa sala y de
n, casi grandió escenari. Allí, l' entussiasme y l'
gust de nostre estimat company don Joseph Ber-
han tet que resultés un artístich conjunt, de ben
és decorat, del que 'n ressortía ab esbelta 'l trono
a Reyna de la Festa.

Eran las onze del matí quan entravan á la sala to-
las autoritats de la vila, lo jurat del certámen y 'ls
anisadors de la festa. La platea y 'ls palcos estavan
pats en sa majoria per hermosas y elegants senyo-
is que ab sas jovenívolas gracias donavan un ayre
maveral á la festa. Hi assistían també las més dis-
tidas personas tant de la ciutat com forasteras que
aquí estiuhejan. Lo conjunt tenia un aspecte ve-
nent distingit.

Aquest aspecte y 'l carácter una mica reservat,
pi de la gent de montanya, feya que no sobressor-
aquell entussiasme que revesteixen las festas de la
ra baixa, entussiasme que 's va trobar á faltar en
uns dels passatjes més interessants de la festa.

Nostre amich, lo distingit artista y l' entussiasta
alanista don Marian Vayreda, un dels més princis-
s col·laboradors de la festa, al comensarla va llegir
programa del certámen.

Lo president del Jurat, don Joaquim Cabot y Ro-
a, va llegir un discurs entussiasta, de verdadera
paganda catalanista, escrit ab ia intaxable correc-
de fondo y forma que 'l caracteriza entre 'ls escrip-
s catalans. Fent una hermosa apologia de la mon-
ya catalana ahont encara s' hi conserva 'l caliu de
stra nacionalitat caracterisada per nostra hermosa
ngua, per las antigas lleys y costums, per la ten-
esa de nostres amors y per la virilitat del carácter;
gué ha d' ésser ahont los de la terra plana hem de
jarhi á despullarnos de las impuresas que han infil-
t en nostra parla, lleys, costums y festas l' iguala-
isme del progres modern, lo mentider progrés dels
volucionaris d' aquest segle.

Cal, donchs, deya, que emprenguéu ab entussias-
la gloriosa tasca de fervos cárrech del paper que
montanya ha de desempenyar en aquest moviment
reconstrucció de nostra nacionalitat, afermant d'
nosta manera lo nostre gloriós lema de Patria, Fé
Amor.

Lo secretari, senyor Vayreda, va llegir una ben es-
ta memoria fent una sintética análisis de las 208

composicions que obtavan als premis oferts. Obert lo
plech corresponent resultá ésser guanyador de la Flor
natural lo conegut poeta don Ramon Masifern, ab sa
poesia *A la meva estimada*, de triat llenguatje, de ex-
quisida forma y d' hermosa concepció, ponderant las
bellesas d' aquesta hermosa terra olotina. Lo poeta y
'l Jurat anáren á oferir lo premi á la distingida senyo-
reta donya Sabina Batlló y Batlló á qui lo president
proclamá Reyna de la Festa mentres la música tocava
la marxa real.

Nos sorprengué verament lo sentir la marxa real
borbónica en una festa catalanista.

Don Jaume Novellas de Molins y don Francisco
Flós y Calcat obtingueren los accésits ab sas poesias
Paissatjes y Lo cant popular.

Fou premiada ab carácter especial y extraordinari
una *Cançó montanyenca*, lletra del mestre En Gay Saber
don Joaquim Riera y Bertrán y música original del
mestre y distingit director del «Orfeo Catalá», don
Lluys Millet. Es una delicadíssima cansó, ab ple ca-
rácter popular y ab tot lo flayre de la terra. Va ésser
cantada entre la verdor que encuadrava lo trono de la
Reyna per don Francisco Torramilans y feya la torna-
da un improvisat coro d' artistas y escriptors de la vi-
la y forasters.

Produhi en efecte extraordinari y 'l públich entus-
siasmat entre picaments de mans cridá als autors de-
manant ab insistencia la repetició.

Los restants premis foren concedits del modo se-
güent:

Accésit al premi de la Junta organitzadora: *Lo
cómte Tallaferró*, de don Joan Clapés y Corbera.

Accésit al premi del senyor Rector: *La Caputca*,
de don Francisco Roca y Jordá.

Accésit al premi del «Arte Cristiano»: *La veu de
Jesus*, de don Narcís de Fontanilles.

Premi de don Miquel Blay: *Anyorança*, de don Ma-
nel Ribot y Serra.—Accésit: *Anyorança*, de don Jo-
seph Alemany y Borrás.

Premi de don Laureá Barrau: *Epistola moral á Ga-
briela*, de don Joseph Franquet y Serra.—Accésit: *Lo
riu y la lluna*, de don Manel Ribot y Serra.

Premi de don Enrich Galwey: *La primavera al
camp*, de don Ramon Masifern.

Primer accésit al premi de don Joseph Berga y
Boix: *Llegenda mitológica gironina*, de don Joan Clapés
y Corbera.—Segon accésit: *Bruniselda y Gaciell*, de
don Joseph Berga y Boada.

Premi de don Joseph Berga y Boada: *Calaix de sas-
tre*, de don Joan Ribas y Carreras.

Premi de don Menció Domenge: *Fantasia d' amor*,
de don Joseph Pujol y Brull.—Accésit, *Aubada*, de
don Joaquím Ayné y Rabell.

Premi de don Ignasi Buxó: *Gloria al treball*, de don
Joan Manobens y Vidal.

Premi d' uns quants joves catalanistas: *Cansó pa-
triótica*, de don Joan Manobens y Vidal.—Accésit: *La
cansó dels catalans*, de don Joseph Alemany.

Acabá tan hermosa festa ab un ben escrit y més
ben pensat discurs de gracias de don Celestí Devesa y
ab la execució per un coro d' homes y una banda mi-
litar del *Himne montanyench* de mossén Palau y lletra
de don Joan Manobens, guanyador del premi ofert.
Fou molt aplaudit per lo públich.

Com ha succehit tot sovint durant aquestos dias,
acabat lo certámen, no plovia, sino que diluviava.
Axó deturá en lo vestibul del teatre á bona part de la
concurrència que 's mostrava molt satisfeta de la festa
y molt especialment de la part musical de la mateixa.

Verdaderament hi ha avuy entussiasme per nostra
música popular. A las reunions familiars que ab motiu
de la festa major s' han celebrat en los casals de las
més distingidas familias de la vila 's donava sempre
preferència á nostra música popular ó á la de gust cat-
alá de nostres mestres.

La distingida senyora viuda de Corts reuní, ahir
tarde, á sos amichs pera fer música catalana. La bonica
y simpática senyora donya Julia Cabot cantá acompa-
nyada al piano pel mestre Millet, d' una manera ad-

mirable, ab veu hermosa y brillant, ab un sentiment
que acorava, nostras xamosas cansons. En Millet tocá
al piano, com ell sab ferho, música de sa composició,
que fou molt celebrada, y en Pinós axecutá també al
piano hermosas pessas musicals.

A la nit en la casa payral de las arts olotinas, en
lo grandió casat ahont s' hi conserva encara tal com
lo deixá 'l malaguanyat Joaquim Vayreda, lo tailer d'
ahont sortían aquells hermosos cuadros que han es-
campat pel mon las bellesas de la encontrada olotina,
s' hi organís per los sócics del Centre Catalanista una
vetllada en honor dels autors premiats y forasters dis-
tingits. La senyora de la casa, la simpática y distin-
gida donya Mercé Casabó, viuda del anyorat Vayreda,
y sa filla la hermosa Tureta y son cunyat y oncle don
Marián reberen als invitats d' una manera tan franca
y espontánea, ab una senzillesa y ab una cordialitat
que la reunió 's convertí ben aviat en una festa enci-
sadora.

Se llegiren poesias premiadas y altrás inéditas
dels poetas Flós, Novellas, Sans y Bori, Masifern, Ma-
nobens, Maragall, Riera y Bertrán y d' altres. En Pi-
nós va donar mostra de son brillant mecanisme tocant
al piano pessas de Rubinstein y Grieg; En Millet tocá
sas *Catalanescas* y acompañá al senyor Torremilans
que cantá la *Cansó montanyenca* corejada per tota la con-
currència, ja que casi be s' ha fet popular. Tots, senyo-
retas y senyors no feyan més que apropiarse al piano
y, una cansó darrera l' altra, va apurarse lo repertori
de las conegudas, de tal modo que en aquella antiga
sala hi havia verament l' ayre de la terra, perque sols
lo movían las melodias que han nascut en nostras
llars ó en nostras planas y montanyas.

Com devia gosar l' ánima d' en Vayreda al veure
aquella hermosa festa en la que fou sa casa payral!

A mitja nit los concurrents foren obsequiats ab un
expléndit lunch y ab la copa de xampany á la má 's
deya en veu alta lo que 's sentía en lo cor: tots alaba-
van la generositat del Centre Catalanista y la hospita-
lidad que havían rebut en aquell casat que será recor-
dat sempre mentres se parli de las arts olotinas.

P. P. y R.

Olot 11 de Septiembre de 1897.

LAS PETITAS AUTONOMIAS

IMPRESIONES D' UN VIATGE

Continuació

Una de las nits d' aquest mes d' Agost, després d'
haver reposat á la cayguda de la tarde del febrós mo-
viment dels carrers de Viena en los herbatjes inmen-
sos del Prater, nos esqueyam quatre amichs en uns
jardins de diversió de un extrém del mateix Prater,
uns com Camps Eliseus, anomenats *Venecia á Viena*.

Allí hi trobárem lo resúm y capbreu de la corrup-
ció vienesa, vestida ab tota la elegancia y riquesa que
poden ferla falaguera; pero disfressant malament sa
cruesa y deixant sentir la fortor repugnant que expía
la presencia d' organismes que 's descomponen. Allí
baixan tots los membres d' aquella societat, desde 'ls
més alts als més petits, á beure en las ayguas enlota-
das de totas las concupiscencias, y allí xuclan l' espe-
rit que 'ls manté tota la vida dins de las concussions
y delictes que se 'ls fan menester per procurarse tot
l' or que 'ls falta, l' or ab lo qual donan á son cos lo
menjar que sempre 'ls demana. Davant d' aquella fira
diaria de la dissipació y 'l vici en la ciutat en que hi
seu la més alta direcció del Estat, y sentint las histo-
rias galants que 's contan, y no á cau d' orella, un
hom recorda sense extranyesa certas festas no molt
llunyanas que portaren dol á familias reyalas, y que,
al saberlas, nos esgarrifavam desde Espanya com d'
una cosa tristíssima y casi inconcebible...

Asseguts al vol d' una taula, la conversa 's girá
envers un austriach que 'ns acompañava, comentant
la perdició de la seva terra.

—Axó no es una patria—deya ell—¿Qué es l' Austria? ¿Qui son los austriachs? Llevat Viena, y un tros de terra cap al Ponent y al Ponent Sud, enlloch se troba l' Austria ditxosa. Demaneu per sa patria als de la part de dalt, y os respondrán. So de Bohemia, los uns; som polachs, los altres. Demaneu als de Llevant, y vos respondrán: Nosaltres som magyars. Y, si despres ho demaneu als de la ratlle del Mitgdia, vos dirán: Som d'Orient, parlém l' italiá. Y entre txechs y húngars, polachs é italians, l' Austria no es parla de ningú; l' Austria no dona la noció de patria.—

Tenia rahó l'home, y jo he de confessar que las sevas paraulas me feren rumiá tot lo vespre, porque hi veyá confosament lo que despres me semblá véureho clar com la llum del dia; una mostra patent y viva de la distinció del Estat y de la Patria, de la existencia substantiva de cada una d' eixas duas cosas.

Es l' Hungria la patria d' aquella gent de qui parlava dias endarrera que refuig de parlar l' alemany, que es la llengua del Estat; es la Polonia la patria dels fills dels héroes que no més anegats ab sa mateixa sanch deixaren que fos arrancada de sa verdadera patria aquesta organizació que s' diu Estat; es d' aquells tros de terra banyat per las ayguas del Golf de Venecia de lo que n' diuen patria ls fills de Trieste, no convensuts de que hajan perdut la mare porque las combinacions diplomáticas l' adjudiquin á un Estat del centre d' Europa ó á un Estat meridional; y ls que han nat á Bohemia, encara que sian lligats al Estat austriach, reivindican sos drets, ressucitan sa llengua y diuen patria á la terra que forma sa regió.

Y, encara que avuy cap d' aquestos pobles tinga la encarnació d' un Estat propi y especial, viuen una vida que ls pertany, la vida de la regió, la vida de la patria, que es la que posa arreis més fondas en los cors dels homes. La Hungria es diferenta de la Galitzia polaca, y abduas son diferents de la Bohemia, y las comarcadas de Trieste no s' poden confondre ab aquellas altres regions; y, no obstant, tots quatre pobles, pertanyen á un Estat que en cap de ells s' encarna, un Estat qual centre y motor directiu es á Viena. Tal es l' Estat austriach; com una abstracció, com una idea metafísica, com una paraula que hem inventat per enténdrens quan se tracta de definir lo llas d' unió de distints regions, la organizació mitjansant la qual molts pobles, y devegadas ben diferents entre si, se gobernan. Pero axó mateix demostra lo que avans deya, la existencia substantiva de la pátria, que pot ésser diferenta del Estat, que te també sa existencia substantiva més ó menos encertada. L' Estat, com Estat, no dona donchs la noció de patria.

Aquells pobles, aquellas regions, aquellas nacionalitats—digueuho com millor vos sembli—han de menester per viure, y per desenrotllarse, y fins per poder usar sas formas, quelcom que naix de sa propia naturalesa y que per axó mateix es diferent en los uns y en los altres. Per axó Trieste ensenya y parla y s' judica italiá; per axó la Hungria batallá fins que pogué ferse ella sas lleys; per axó la Polonia resistí fins á la mort á que se li prengué sa absoluta autonomia, per axó la Bohemia reivindica sa llengua y sos drets. Es á dir, per axó son de necessitat las petites autonomías, per axó han de respectarse ls drets de las regions, per axó han de afavorirse ls moviments que tendeixen á donar á aquets organismes la forma propia y adecuada á sa historia, á sas tendencias, á sos usos y sas costums. Sens que axó vulga dir que no pogan estar unidas totas ellas ab aquell lligam que forma l' Estat; que ara no tracto de la conveniencia de que encarni en cada regió ó en certas regions un Estat propi y exclusiu de cada una d' ellas.

* *

Si aquets drets dels pobles no son respectats; si las energías de les regions son afogadas sacrificantlas á una major apariencia d' unitat de la abstracció Estat, que solament hauria d' agermanarlas en sas més altas relacions; si, en una paraula, s' escanya á las petites autonomías; ¿qué pot esperarse del cos social, qual única vida naix de la empenta d' aquesta organizació, casi sempre artificial, que n' dihém Estat?

¡Ah! recordemnos de l' Austria; recordemnos de Viena, hont resideix la direcció política dels pobles de que parlo, hont hi ha el rovell, hont hi ha la condenació del Estat. Per una lley fatal aquestas grans poblacions absorbeixen aqueix poder director, enclouhen dins d' ellas l' Estat. Y Viena es aqueixos jardins de que parlava, es lo resúm y capbreu de la corrupció que s' encomanan los cossos, los uns als altres, quan s' arrestellan en pilots tant immensos, y en la qual s' hi enfangan las mateixas classes directoras de la societat. ¡Veusaquí á qué ve á parar, veusaquí lo que es moltas vegadas l' Estat!

Y, si no venen alenadas de vent purificador de las petites autonomías, que trauchen de la naturalesa d'

hont brotan l' oxígeno que fa viure, haurém de temer l' onada de llot que, vinguda del Estat propens á la podridura, aménassa invadirho tot.

R. A.

Stockholm, 29 d' Agost 1897.

(De La Veu del Montserrat.)

Noticies Oficials

AJUNTAMENT.—Sessió del dia 15 de Septiembre—(2.ª convocatòria)—Reunits baix la presidencia del tinent d' Alcalde senyor Ciurana 11 regidors, prengueren los acorts següents:

Aprobar la acta de la anterior y comptes per valor de pessetes 764⁷/₆.

Adjudicar á don Francisco Augé per 339 pessetes lo concurs obert pera adobar lo pont del carrer del Carme.

Concedir permís á donya Teresa Bartra per ocupar la vía pública ab taulas de café, mediant lo pago del arbitri corresponent.

Adquirir de 150 á 200 metres cúbichs de grava pels camins vehinals.

Llegit l' informe del arquitecte sobre las condicions higiénicas del cuartel de la Guardia Civil, s' acordá de conformitat al mateix fer desapareixer una clavaguera y fer cumplir estrictament los bandos de policia.

Aprobar lo pressupòsit extraordinari de 3,000 pessetes per atendre als gastos de las firas procedents, 2,500 del producte d' espectacles públichs y las 500 restants del comerç é industria; acordantse que passat lo plasso legal d' exposició al públich se convoqui á la Junta municipal.

Lo senyor Salvat va presentar la relació pericial del alumbrat eléctric, nomenantse una comissió composta dels senyors Boxa, Pla, Canet, Estech y Tor encarregada de redactar las bases pera la subasta del alumbrat eléctric.

Se nomená altre Comissió composta dels senyors Tor, Pla y Gimbernat (D. P.) pera que procuri estudiar los medis de reorganisar la escola municipal de dibuix.

S' acordá que dintre 'l plasso de 30 dias se presentés lo projecte de reforma de la baxada de Caputxinas y 'l dictámen de la Comissió.

S' acordá destruir las empalissadas d' el riu Onyar. Convocar á la Junta de Sanitat á fi de que adopti las midas convenientes per evitar una epidemia de tifas, de quina malaltia s' han presentat molts casos.

S' ha publicat un telegrama de Cuba en lo quin lo general Weyler se defensa dels cárechs que se li fan, assegura que la rebelió está totalment dominada en les quatre provincies occidentals y promet dominar la de les dos provincies orientals durant l' espay que falta d' aquí al Mars vinent; per manera, que en los dos anys que va fixar al marxar s' haurá acabat la guerra. Les noticies que venen per conducte de l' extranger pintan las cosas de molt diferenta manera. La veritat es molt difícil saberla y l' únich criteri que n' resta es lo dels fets comprobats. Després de la presa y siti de Victoria de las Tunas, es positiu que ls insurrectes celebraren sense cap entrebanch y ab tota tranquilidat la Assamblea mesos ha anunciada pera nombrar President de la seva República. L' Assamblea tingué lloch en la població designada, Guaymarillo, en lo Camagüey provincia de Puerto Principe. Hi concorregueren quatre delegats y un suplent per cada un dels sis cosos d' exercit en que ls insurrectes s' han repartit y la elecció recaygué en favor de Domingo Montes Capote, advocat y gefe d' una partida. Ab aquestos antecedents, de com van los assumptos de Cuba pènsissen cada hu lo que vulga.

Se dona per resolta pera 'l dia 27 d' aquest mes la tornada de la Cort á Madrid y 'l plantejament de la crisis política. Los lliberals estan molt esperansats, porque ls conservadors estan més dividits que may y no s' veu entre ells probabilitat d' inteligencia viable. Lo que succehirá es difícil preveureho, suposant algú que jugará gran paper l' element militar en la política nacional á conseqüencia de les guerres en que estem enfangats y de les complicacions que podrien fer surgir.

De tots modos, es quasi impossible que 'l ministeri s' aguanti tal com está constituhit, y un dels ministros, lo d' Hisenda, acaba de rebre un cop de mort ab la excomunió contra ell fulminada pel bisbe de Mallorca. Poden buscarse tots los amolients que s' vulgan, l' efecte d' un acte com lo que ha realisat lo bisbe de Mallorca en un país católich, es dels que no admeten emplatges. Podrá vendre 'l ministre los boscos comunals y perjudicar als pobles, sobretot á la classe pobre: las queixes y protestes d' aquestos no li privarán ni mitja hora de dormir: pero ab los bens del clero, s' hi ha d' anar ab més cuydado, y si no que ho preguntí al bisbe de Mallorca.

—Los vehins del carrer de la Clavería, se quexan ab molta rahó de que tota la aygua que necessitan al quàrtel se vagi á buscar á la font de la Verge de la Pera. Aquesta font, que no es molt abundosa porque prevé d' una cisterna, al cap de pochos dies d' haver plogut ja no dona aygua, gracias á la molta que se n' trau pel quàrtel. Ho fem present porque are sembla que 'l temps está inclinat á pluja, y s' miri de corretjir semblant abús, que perjudica precisament al barri mes faltat d' un element tant necessari.

—Los vehins de Molló han projectat construhir una carretera vehinal que vagi desde dita població al pintoresch poblet de Espinalbell, situat al cim dels Pirineus.

—Desde 'ls dies 23, 24, 25 y 26 del present se despatxarán billets d' anada y tornada, valeders fins al die 2 d' Octubre, pera poder assistir á las festes de la Mercé de Barcelona, desde las estacions de Port-bou, Figueras, Flassa y Gerona. Lo preu dels bitllets desde Gerona será 12 pessetes en 2.ª classe y 7'80 en 3.ª.

—Dimecres passat tingué lloch la subasta de las obras de escorxadors, resultant esser la proposició més ventajosa la de Lluís Auguet qui s' obliga á efectuarla per 44,500 pessetes.

—Entre las obras que aquest hivern té per estratègia la presa del «Teatre Catalá» de Barcelona, hi figura lo drama *del cel* de nostre amich don Ramon Bordes y Estragués.

—Segons diu un periódich local, han sigut nomenats jurat mar lo jurat que ha de actuar en lo concurs de coplas en las vintas firas Don Joan Carreras, de La Bisbal; don Frigola, y don Ramon Soler. Ja quan las firas de 1898 se projectasse la celebració d' un concurs semblant y que de projecte, férem notar lo poch acert del Ajuntament en la elecció de las personas que havian de formar lo jurat: aquest reix lo Jurat més garantias d' acert, donchs hi entraven personas de reconeguda competencia en la materia, pero prenem l' empenho del Ajuntament en ferhi entrar tant en 1895 com aquest any al músich major del Regiment de Guipuzcoa y á don Joseph Feliu, personas competentísimas si de bandes ó d' orquestas, pero que en materia de sardanas á las foscas. ¿No podrien substituhirse per l' Agrupament Candi y sería allavors un jurat complet?

Segons tenim entés, los premis que s' concediran á la de plassa serán medallas y s' donarán á totas las que y part en lo concurs doscentas pessetes, además de contra las premiadas per alguns dels dias de firas.

—Ahir comensá en la Iglesia del Mercadal un solemne nari dedicat á las ánimas del purgatori. Comensará tota la funció á las sis de la tarde, resantse despres rosari, meditació y sermó per un P. Missionista. Los dias de funció á dos quarts de quatre.

—Nostre estimat amich don Cassiá Casademunt ha en deferencia d' enviarnos un exemplar de la bonica sardana «Rastera» que ha compost, dedicada al «Centre Catalánista» him lo regalo y la dedicatòria.

—Ha mort en la seva propietat de Torre Blanca, de Llu de Llobregat, don Joaquim Escrivá de Romani y Ferrer de Córdova, Marqués d' Aguilar y de Monistrol, diputat qu' havia sigut moltes vegades pel districte d' Olot, Director general d' Agricultura, y persona de tracte atent y simpático sense esser fill de Catalunya li havia sempre demostrat predilecció, consagrant lo seu valiment á la defensa de sos ssos principalment agrícolos é industrials. Després d' haver en lo partit conservador, formava avuy en les files dels á quina circumstancia se deu sens dubte que no represente actualitat lo districte de Olot que guardarà sempre d' ell cortos, donchs no podia considerarsel com un diputat sols per estar ben ficat en la comarca olotina, sino per la que malgrat sos compromisos polítichs havia observat en del país y del districte que representava. Deu lo tinga a S' ha suspés la concentració dels 5,142 reclutas rrer reemplaçs que havian sigut cridats pera marxar á suposa que no haurán de marxar fins al mes de Novembrent.

—Ha estat malalt d' algun cuydado nostre amich don Jaime Brunet y Roig. Celebrém la millora y desigam complet restabliment.

—Diu *La Renaixensa* que 'l mestre compositor don Vives está escribint la música d' una ópera catalana que s' llamará *Euda d' Uriach*. Lo libre d' aquesta obra será fet per Angel Guimerá y estará extret de la llegenda dramática *Lajas de Sant Aymans* del mateix autor.

—Hem vist ab gust que l' Ajuntament en l' última hagi ocupat, encara que molt enlayre, de la ensenyansa en la nostra ciutat y convindria que no dexés de assumirho en benefici de sos administrats. Si bé ho estudiem que no poca culpa de lo que passa correspon directament á la ministració municipal y, per lo mateix, ab més rahó l' Ajuntament deu esmenar las faltes qu' ha comés y qu' han produhit tant perniciosos. Avuy, sense ningú haverla creada en la ma, existeix en lo nostre Institut de segona ensenyansa una de dibuix que no hi es obligatoria sino voluntaria y que pesabem perquè la Diputació Provincial. Pero com aquesta té 'l caracter oficial de curs de dibuix formant part de la ensenyansa y s' ha de regir ab las disposicions generals que lan las classes d' aquest genre, resulta que s' ha de pagar la cula, que s' ha de donar de dies, etc., etc., y resulta que no hi va ningú, ni proporciona cap utilitat, com no siga mantenir al professor nomenat pel Govern; essent aixís que antigues classes no oficials se contavan per cents los Per avuy no dihém res més.

—Lo cupo total senyalat á la sona de Gerona en reemplaçs es lo de 418 soldats y 3 décimas.

ASSOCIACIÓ LITERARIA DE GERONA CERTAMEN DE 1897.

Any XXVI de sa instalació

Lista de les composicions rebudes en Secretaria de la fetxa de la convocatoriá fins á la terminació del certamen.

Número	1.	2.	3.	4.	5.
»	¿Los hi faig pesa? (A las noyas presents).	La idea realista ó suicidi d' un moniato ó 'l ou com balla.—Lema: Broma en serio.	Lo porque n' son tan bonicas.—Lema: ¡Ja!	A las noyas de Girona.—Lema: ¿Quina me?	Al trabajo.—Oda.—Lema: Cataluña.

- Número 6. Als individus de la distingida societat «Talia» de Olot.—Lema: Es una...
 » 7. A Gerona.—Lema: Patria.
 » 8. Trafalgar.—Lema: De mi querida patria un hecho canto.
 » 9. La abrilada.—Lema: Ricos de luz, de encantos, de primores—son la vida y el año en sus albores.
 » 10. A la mort de Jesús. (Exglay místich). Flor d' amor.
 » 11. La señora de tres estrellas.—Lema: A todas y á ninguna—mis advertencias tocan.
 » 12. En Quel d' Argelaguer.—Lema: Del estany de Banyolas us vull contar.
 » 13. L' Anton de Guimerá.—Lema: Deu te un bastó...
 » 14. A una muerta.—Lema: Al dejar su memoria al alma mia, inerte el corazón me helaria (R. de Campoamor).
 » 15. A Cervantes en el Certámen de la inmortal Gerona.—Soneto.—Lema: Para el saber no hay fronteras.
 » 16. A Cervantes.—Soneto.—Lema: Al génio.
 » 17. Montjuich de Gerona.—Lema: Estos Fabio etc. (Rodrigo Caro).
 » 18. A mos germans que guerregen á Cuba.—Epístola.
 » 19. Lletra.—Lema: A un amich.
 » 20. La sombra d' en Berenguer.—Patria.
 » 21. Un periodista.—Lema: Del natural.
 » 22. Amorosa.—Intima.
 » 23. La caputxa.—Patria.
 » 24. Miguel de Cervantes Saavedra.—Príncipe de los ingenios.
 » 25. La sardana.—Roda vivent.
 » 26. A Miguel de Cervantes Saavedra.—Soneto—Guerrero y literato.
 » 27. Conveniencia absoluta para todos de la intimidad en las relaciones entre los patronos y los obreros.—Lema: Para que la industria florezca deben mancomunar sus esfuerzos capital y trabajo.

To Secretari.—ENRICH GRAHIT.

(Continuará)

VARIETATS

ESCUPTURA ANTIGA TROVADA A ELX

Lo die 4 d' Agost se va trobar á Elx, en l' emplantament de la antiga població romana de *Illici*, un bust de pedra fínicament esculpturat, quin grabat han publicat *La Ilustración Española y Americana*, *La Vanguardia* y no sabem si algun altre periódich, lo qual, segons veus, ha anat á parar ja l' extranger.

En concepte del senyor Ibarra, del cos de arxivers-bibliotecaris, representa un home en la plenitud de la joventut y de la bellesa. Cobreix son cap un carro quines dos roles, admirablement treballades, estan posades una á cada costat del cap corresponent son eix á la ratlla de les orelles. Té en lo front una triple cinta de cascabels, posats sobre una faixa roja que li rodeja 'l cap, y porta una especie de pasquet punxagut tirat endarrera, sobre quin extrem superior hi ha un disch que conserva encara rastre del color ver-nell ab que havia sigut pintat.

Entre les rodes y 'ls costats del cap hi ha un adorno ovalant, que podria ser los costats del carro, y d' ell penjan los flocs ab borles. Porta sobre 'l pit triple collar molt ric, format lo primer per granets ratllats y penjant de son centre una amforeta ó gerret de dos anses. Lo del mitg, compost de granets iguals al anterior, té penjants sis gerrets per l' istil dels descrits pero de més petites dimensions. Lo darrer, ab iguals granets, té penjants grossos metallons ó dischs circulars.

Porta túnica y manto.
 Creu lo senyor Ibarra que 's tracta d' una imatge d' un carro y que 'l carro que li cobreix lo cap representa lo carro del Sol. Un buyt que té obert lo bust á son darrera de 8 centimetres de diámetro per 16 de fondo, suposa estava destinat á servir de tornaveu al sacerdot que tenia á son càrrec los oracles.

SECCIÓ LITERARIA

L' ESQUIROL

(Continuació)

VI.

Eran las deu del matí, quan entrà en Tano á la sabateria, de tornada del seu viatge.

—Noyas, vinch capolat,—digué tot asseguint-se en la primera cadira que trobà.—Quins carrers els de Barcelona!... Maaay s' acaban... Y sempre aquell rahut de gent, y aquell anar y venir de cotxes, y aquell pujar y baixar de *trens-vias*... Es un mareig.

—¿Están bons á casa?—preguntà la Layeta.

—Bons, guapos y satisfets... Els hi he parlat de que estavas contenta á Girona y m' han respost que ja t' hi podias estar tant com te dongués el gust de la gana... Els hi he dit que d' aquesta manera ja hi podiam empadronar, perquè... (no se si he fet mal, pro jo estich que no; ells per la seva part se 'n han alegrat moltíssim...)

—¿De qué s' han alegrat?—preguntà la Paula.

—Déixam dir, cuyro... Els hi he dit que ja t' hi podiam empadronar, perquè hi havias trobat una cosa que t' agradava més que tot Barcelona... *Per fin*: els hi he contat lo d' en Joanet... Y m' han dit que mentres fos bon noy ja podias tirar endavant... Y els he dit que de bon noy ho era... Y m' han dit que sent aixís... vatja, cuyro, que per ells no 's perdria pas.

Prengué aló un moment y continuà totseguit:

—Hem anat al *teatro*, á veure 'l *jardí del general*, al *Círcol Acuestas*, al moll... Demanèu...—

Havent contat tot lo que havia fet á Barcelona, pujà al pis, se tragué la roba de las festas, se posà la de treball y prengué sa plassa en el vetllador.

La Paula s' assentà al davant seu... Estava capficada, cor-presa per un mal presentiment que li voltava per dins de la testa, persistent com un bori-not, punyent com una llansa.

Tot d' una, en Tano aixecà 'l cap de la feyna.

—¿Com es que en Joanet no siga per qui?—

Mirà de reull la Paula, per veure si la Layeta la podia sentir y respongué de baix en baix, aventant el còs y posantse una mà prop de la boca, á tall de porta-véu:

—Ja ahir á la tarde no và comparèixer... Y havent sopat, que estavan sentats ab la Layeta al pás de la porta, jo 'ls espiava de ca la Manela estant y may vaig notar que 's dirigessin la paraula... Me penso que estàn enfadats, perquè ja al dematí tots dos feyan mal visatge... Jo vaig preguntalshi com era y ab prou feynas varen saber que dir.

—¿Si que la hem feta bona!—esclamà en Tano, també de baix en baix. Y afegí alsant la vèu:—¿Tu, Layeta! ¿Qué teniu ab en Joanet, que diu la teva tia que us feu mala cara?

—¿Jo?... Ayay, rès,—digué la noya sortint de la cuyna.

—¿Donchs de que ve 'l mal posat que diu que us feu?—

Y com que la Layeta no tornà resposta quedà un moment callat, contemplantla ab estranyesa.

—Ja veuràs, be ho sabrem prou,—esclamà per últim.

Y aixecantse tot d' un plegat, corregué al pás de la porta, cridà á la Manela y li demanà per en Joanet, qui sentintlo des del pis, sortí al balcó preguntant què volia.

—Baixa si no tens feya.

—Ja vinch.—

Mes un cop tornà á veures á ca 'l sabater, aquell encongiment que ja havia sentit el dia abans tornà á repèndrel... Quedà pal-plantat al mitg de la botiga, dirigint els ulls á tots cantons, com presoner que cerca 'l medi de fúgere.

El sabater li féu una pregunta consemblant á la que havia dirigit á la Layeta, obtinguent d' ell igual resposta que de la seva nevoda. Després, veient que no 'n podia treure l' aygua clara, els hi etgegá un predicot, enfilantlas pel mateix indret que la seva dona 'l dia abans... «¿De què feyan joves! ¡Al seu temps l' havian de veure!... ¡Quina diferencia del jovent d' allavoras ab el que ara corria!... Y allí mateix hi havia la Paula que 'n podia donar rahó: en tot el temps que havian festejat no havian tingut may ni aixís...» Y senyalava una petita cantitat del dit petit ab l' unglia del grós... «¿Pro ara?... ara no podia anar ab curriolas... Per qualsevol cosa 's picavan, per qualsevol cosa renyan, per qualsevol cosa 's desfeyan unas relacions... ¡Com cambiavan els temps!»

Arrodoni la frase ab tres cuyros seguits, acotà la testa un moment y tornantla á aixecar tot d' una, afegí:

—*Vatja*: ja n' hi hà prou de fer el bot. Si alguna cosa hà passat, feus el càrrech que no ha sigut rès... y al dimoni las malas caras.—

L' *Esquirol* continuava dret al mitg de la botiga, esquivant las llambregadas de la Layeta, que estava al davant seu, guaytantlo de fit á fit, retinguentse las llàgrimas... El bo d' en Tano, estranyat d' aquell mutisme, decantava 'ls ulls á tots indrets...

En cambi, la Paula, semblava abstreta... Y era que, lligant caps, entre lo poch que havia vist y lo demés que imaginava, havia arribat á sospitar la verdadera clau d' aquell misteri... Lo que sobretot li feya veure la terrible vritat, eran els sòmits que tenia la Layeta feya duas nits... Perquè la passada havia succehit igual que la seva anterior... Ab la única diferencia que la vèu de la Layeta no era tan enfarfegada y s' entenía més... «Joanet, fuig... Estem perduts,» havia cridat moltes vegadas... Y aqueixos mots, gravats en el cervell de la Paula ab lletres de foch, com si fossin la vèu de sa conciencia, que la reconvenís crudelment pel seu escreix de confiança y sa falta de malicia, la tenían espantada.

A voltas, horroritzada d' aytais pensaments, feya un gran esforç pera deseixirsen... «¿Cà... no pot ser!... Tot aixó son quimeras que jo mateixa 'm faig» pensava allavoras... Mes totseguit tornavan á sonar en son cervell las terribles paraulas, esgarri-fosos brugits de la tempesta que regnava dintre seu, martiritzantli 'l cor, ennegrintli la pensa.

JOSEPH MORATÓ Y GRAU.

(Seguirá.)

EPITALAMI

En les esposalles de V. F. ab M. de la C. B.

Quanta vida per tot. Avuy riallera la ditxa us ha vingut á saludar; per vosaltres jamay cap primavera ha tingut mes bellíssim començar.

Tot es llum esplendent, tot foch, tot vida, tot murmurí de cants falegador, dolç reço d' armonia indefinida que repeteix «amor»

Agenollats al peu de l' ara santa ab lo cap inclinat demunt lo pit ¿no heu sentit de Jesús la veu vibranta qui á vostres cors entrant aixís ha dit?

—Aneu tots dos igual que la parella d' aucells que fan un niu per estimar, pel dolç amor qu' avuy ma veu sagella feu una nova llar.

Feu una nova llar plácida, hermosa, de dolçesa infinita y sant repós, ahont visqui l' espós sols per l' esposa y l' esposa sols visqui per l' espós.—

¿No l' heu sentit aquesta veu sagrada avuy enfront de l' ara dins del cor com un reço de música somniada que repeteix «amor»?

Si l' heu sentit serveula dins la pensa, que no l' ofeguim may les vils passións, qu' aquesta veu celest es la naixensa d' una toya de flors y de cançons.

Jo us desitxo jornades d' alegria y eternament s' us mostri blau l' espay y que la ditxa que somniem est dia no s' us acabi may.

NARCÍS DE FONTANILLES.

Marxa del voluntari á Cuba

A la guerra me 'n vaig suara, ab quin cor mare que hi vaig; no 'l tenia aixís mon avi quan Girona 'l va cridar.

Allavors, diu que marxavan inflamats d' un amor sant, ardots per la santa causa, ab lo pit fort y 'l cor brau.

Defensant la llar dels pares, ¡quin goig dona guerregar! donar la sanch per la patria, res, en lo mon, es tan grat.

Y jo me 'n vaig á la guerra á l' altre banda del mar, ab sanch freda dins las venas, y ab lo cos mitg corsecat.

No sento dexarvos, mare, bressolant á mos germans, ni sento dexar ma terra, ma antiga casa payral.

Lo que sento es que á la guerra no hi van tots per voluntat, y que aquells qu' hi van per quintos quasi tots surten malalts.

MIQUEL DE PALOL Y FELIP.

SECCIÓ COMERCIAL.

Mercat de Gerona del día 18 de Septiembre

Especies.	Mesures.	Pessetes
Blat.	QUARTERA DE 80 LITRES.	18'00
Mestall.	»	16'
Ordi.	»	9'
Segol.	»	00'
Civada.	»	9'00
Besses.	»	13'
Mill.	»	15'50
Panis.	»	09'00
Blat de moro.	»	14'00
Llobins.	»	9'
Fabes.	»	15'00
Fabó.	»	13'50
Fassols.	»	23'
Monjetes.	»	21'75
Ous.	Dotzena.	1'35

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA.

Dinmenge, 19.—Los Dolors gloriosos de Nostra Senyora, S. Genaro b. y Sta. Constanca mr.
 Dilluns, 20.—S. Eustaquí y companys mrs.
 Dimars, 21.—S. Mateu.
 Dimecres, 22.—S. Maurici y companys mrs.
 Dijous, 23.—Sta. Tecla vg. y S. Lino papa y mrs.
 Divendres, 24.—Nostra Senyora de las Mercés.
 Dissapte, 25.—Sta. Maria de Cervelló.

QUARANTA HORES.

Avuy se troban en la iglesia del Hospital.

Establiment tipogràfic de Manel Llach.
 Ferreria Vella, 3.—Gerona

SECCIO D' ANUNCIS

SORTIDAS DELS TRENS

LÍNEA DE TARRAGONA Á BARCELONA Y FRANSA

De Gerona á Barcelona

	Mati	Tarde
Correu.	6'48	
Cárrega.	10'37	
Omnibus.		3
Rápit.		5'09

Los trens correus y ómnibus portan cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª, el de cárrega de 3.ª y el rápit de 1.ª y 2.^a

De Gerona á Port-Bou

	Mati	Tarde
Omnibus.	8'39	
Cárrega.		12'43
Mixte.		5'40
Correu.		7'35

Lo tren ómnibus porta cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª el de cárrega y mixte de 2.ª y 3.ª y el correu de 1.ª y 2.^a

LÍNEA DE SAN FELIU DE GUIXOLS Á GERONA

De Gerona á San Feliu

	Mati	Tarde
Tren de banyistes (Juriol y Agost).	5'09	
Correu.	8'54	
Mixte.	11'44	
Mixte.		3'22
Correu.		5'35

De San Feliu á Gerona

	Mati	Tarde
Correu.	4'32	
Mixte.	7'30	
Correu.		12'44
Mixte.		2'50
Tren de banyistas (Juriol y Agost).		5'40

Tots los trens portan cotxes de 1.ª y 2.ª classe.

LÍNEA DE OLOT Á GERONA

De Salt (Gerona) á Amer

Núm.	Mati	Tarde
2.	9'40	
4.		3
6.		6

De Amer á Salt (Gerona)

Núm.	Mati	Tarde
1.	7'40	
3.		1
5.		4'30

Tots los trens portan cotxes per ara de 2.ª y 3.ª classes

ORDINACIONS

- Pera Banyolas á las 9 y 11 mati (correu) y á las 2, 4 y 6 de la tarde. (Fonda del Centre y casa Jendreta)
- Pera Cassá de la Selva cada mitja hora (Pont de Pedra)
- Pera Olot á las 11 mati (correu) y á las 6 de la tarde. (Fonda del Centre)
- Pera La Bisbal á la 1 de la tarde. (Hostal de la Rossa voltas d' en Rosés)
- Pera Anglés, La Sella y Amer á las 10 mati (correu) Hosta de Miquel Boix. (Plassa del Gra)
- Pera Salt tot lo mati fins á las 6 de la tarde. (Pont de Pedra)

LA PREVISIÓ ESPANYOLA

Companyia de segurs contra incendis á prima fixa

Fundada l'any 1883

Capital: 2.000.000 de Pessetas

DOMICILI SOCIAL: ORFILA, 9. SEVILLA
Sub-direcció Regional: Plassa del Carril, 6, 2.^{on} Gerona

Sub-director Regional: D ANGEL TREMOLS Y PELL

Sinestres pagats: Rs. 3.524.286'92

CORREUS

ENTRADAS

Madrid.	8'48	mati.
Barcelona.	8'48	m.
França.	7'00	m. y 3'49 tarde
Puigcerdá y Ripoll.	5'30	m.
Olot y sa línea.	5'30	
Sant Feliu de Guixols.	7'00	m. y 6 tarde
Amer y sa línea.	6'30	m.
Sant Aniol y sa línea.	7'00	m.
Estanyol y sa línea.	7'00	m.

SORTIDAS

3'49	tarde
7'00	mati
8'48	m. y 8'00 nit.
11'00	m.
11'00	m.
9'00	m. y 6'00 tarde
10'00	m.
10'00	m.
10'00	m.

Fili de Francisco Vilardell y Comp.^a

SALT

Molí Fariner

Sistema AUSTRO-HUNGAR y de MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema se fan las moltas á preus sumament módichs.

PIANOS Y HARMONIUMS

DIEGO SALAS

SE VENEN A PLASSOS Y AL CONTAT

SE LLOGAN, RECOMPOSAN Y AFINAN

Magatzems: Bell-lloch, n.º 1.—botiga

BANCH VITALICI DE ESPANYA

LA PREVISIÓ

BANCH VITALICI DE CATALUNYA

Companyias de segurs sobre la vida reunida

Carrer Ample, núm. 64

BARCELONA

CAPITAL SOCIAL

15.000,000 DE PESSETES

Reservas en 31 Desembre de 1896. 9.235,908'05 pessetas
Capitals assegurats desde la fundació de las C.^{as} fins al 30 Juny 1897. 195.906,957'44
Pagat per sinistres, pólissas vensudas y altres comptes fins igual data. 12.691,707'02

Delegat general en la Provincia

Joseph Coderch y Bacó

Representant en la Capital

Anicet Palahi

Agents en la mateixa

Toribi Corominas.—Narcis Boda

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU

DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA"

NEW

Redacció y Administració. Cort-Real, úm. 7, 1

PREUS DE SUSCRIPCIO.

Gerona.	1	pesseta trimestre
Fora.	1'25	id.
Estranger.	1'50	pessetas trimestre
Un número sol.	0'10	id.